

§ 125

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle ehdotuksesta Helsingin ja Espoon rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi vuosiksi 2022–2027

HEL 2020-011893 T 11 00 01

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) suunnitelma-asiakirjasta ”Ehdotus Helsingin ja Espoon rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi, vuosille 2022–2027”.

Helsingin ja Espoon rannikkoalue on yksi valtakunnallisesti merkittävimmiksi nimetyistä tulvariskialueista. Ely-keskus on laatinut yhdessä molempien kaupunkien edustajien ja Uudenmaan liiton kanssa tulvariskien hallintasuunnitelman, joka käsittelee merivesitulvien hallintaa, tulvariskien estämistä ja vähentämistä. Raportissa on kuvaus molempien kaupunkien tulva-alueiden riskeistä ja torjumisen tilanteesta sekä esittää tulvariskien hallinnan tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä arvioidaan edellisessä tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden toteuttamista. Aiempi raportti oli laadittu edelliselle viisivuotiskaudelle ja tämä raportti on sille jatkoa.

Helsingillä on pitkät perinteen merenrannalle rakentamisesta. Laajoja merenranta-alueita on täytetty, korotettu ja esirakennettu rakentamiseen soveltuviksi uusiksi asuinalueiksi. Toimenpiteet ovat hyvin suuria ja merkittäviä niemellä sijaitseville, täyttöalueille rakennetuille Helsingin ranta-alueille. Rakentamista on ohjannut mm. Helsingin tulvastrategia, Ympäristöministeriön opas; Tulviin varautuminen rakentamisessa ja viimeisimmät Helsingin tarkistamat ajantasaiset suositukset alimmista rakentamiskorkeuksista.

Helsingin ja Espoon rannikkoalueen tulvariskien edellisen kierroksen hallintasuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin on pystytty hyvin vastaamaan rantojen täyttö- ja maaperän esirakentamistoimenpiteillä sekä rakentamalla vanhojen alueiden suojaksi alueellisia tulvasuojelurakenteita.

Tulvariskien kartoituksessa Helsingin ja Espoon rannikkoalue on nimetty merkittäväksi tulvariskialueeksi. Määrittely johtuu suuresta alueella asuvasta asukasmäärästä, tulvatilanteessa keskeytyvien sähkön ja lämmönjakelun, tietoliikenteen ja vesihuollon laajoista haitallisista vai-

kutuksista sekä alueen uuden kaavoituksen ja rakentamisen määrän tavoitteista.

Uudessa tulvariskien hallintasuunnitelmassa keskeisimmäksi tulvariskien hallinnan toimenpiteeksi on noussut tulvien ja ilmastomuutoksen huomioiminen maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa ottaen huomioon ennusteet ilmastomuutoksen aiheuttamasta merenpinnan kohoamisesta sekä hetkellisistä sään vaihteluista.

Tulvariskien hallinnan tavoitteet on työn aikana määritelty työryhmässä ja ne koskevat ihmisten terveyttä ja turvallisuutta, välttämättömyyspalveluja, ympäristöä ja kulttuuriperintöä sekä viranomaistoiminnan ajantasaisen tiedon saantia ja omatoimista varautumista.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on arvioitu erilaisia kriteerejä ja sen perusteella saatu seuraavat toimenpiteet noudatettavaksi; riskiä vähentävät, suojelua edistävät, valmiustoimet, operatiivinen toiminta ja jälkitoimenpiteet.

Tulvariskiä vähentävä ja syntyä ennalta ehkäisevä toimenpide on alimpien rakentamiskorkeussuositusten huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa, kaavoituksessa ja toteuttamiseen tähtäävässä suunnittelussa. Ennaltaehkäisevää toimintaa ovat myös tulvavaara- ja tulvariskikartoitukset.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueiden suunnittelussa tulee varautua mm. ilmastomuutoksen aiheuttamien tulvien ja sään ääri-ilmiöiden, myrskyjen, rankkasateiden ja taajamatulvien yleistymiseen. Tulvariskien hallinta tulee varmistaa. Tärkeimpiä tulvariskien hallintatoimenpiteitä maankäytön suunnittelussa on alimpien suositeltavien rakentamiskorkojen huomioiminen ranta-alueilla, josta on laadittu opas, Tulviin varautuminen rakentamisessa sekä sovellettavat paikalliset suositukset.

Kaavoitus on uusien alueiden osalta tärkein tulvariskien hallinnan toimenpide. Riskejä pienentävä vaikutus toteutuu myös kaavojen päivityksen ja uusimisen yhteydessä. Helsingin erikoispiirre maankäytön suunnittelussa on maanalainen suunnittelu. Tulvaveden pääsy maanalaisiin tiloihin aiheuttaa aina erityisriskin. Tulvavesi maanalaisissa tunnelleissa ja tiloissa, mm. metro-, yhteiskäyttötunneleissa, jalankulkuyhteyksissä, kaupoissa, voi aiheuttaa pitkiä käyttökatkoksia. Merkittävimmät katkot syntyvät sähkön, teleyhteyksien ja vedenjakelun häiriöistä. Helsingin Yleiskaavassa 2016, maanalaisessa yleiskaavassa 2011 sekä maanalaisen yleiskaavan ehdotuksessa 2021 on annettu määräyksiä tulvien huomioonottamiselle. Espoossa maanalainen tulvariski on tunnistettu asemakaavojen yhteydessä sekä hankekohtaisissa suunnitelmissa ja rakentamisessa.

Helsingissä on suunnitteilla uutta maankäyttöä tulvariskialueiksi tunnistetuille alueille. Näihin kohteisiin on suunniteltu maaperän vahvistus- ja korotustoimenpiteitä ja muita toimenpiteitä jo kaavoituksen yhteydessä. Näitä alueita ovat mm. Koivusaari, Lohiapajanlahti, Jätkäsaari, Herne-
saari, Töölönlahti, Eteläsatama, Hakaniemi, Suvilahti-Hanasaari, Hermanninranta, Kyläsaari, Kaitalahti, Laajasalon itäranta, Marjaniemi, Vartiokylänlahti, Östersundom ja eräiden tunnistettujen puroalueiden varret.

Valmiustoimenpiteet ovat menetelmiä, toimenpiteitä ja varallaolojärjestelmiä, joilla varaudutaan tulviin ja ehkäistään vahinkoja, harjoitellaan tulvatilanteiden varalta. Valmiustoimet sisältävät myös mm. tulvaennusteet, varoitusjärjestelmät, tiedottamisen, pelastussuunnitelmat ja tulvatorjunnan harjoitukset sekä omatoimisen varautumisen edistämisen.

Tulvatorjunnan johdon toiminta, osapuolten vastuunjako kunnan ja valtion viranomaisten kesken on myös määritelty erikseen. Tiedottamisesta on myös erikseen määritelty eri viranomaisten kesken.

Tässä hallintasuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tulee ottaa huomioon valtion ja kuntien viranomaisten toiminnassa. Toimenpiteiden vastuutahot on määritelty erikseen. Toimenpiteiden seurannan päävastuu on Uudenmaan ELY-keskuksella yhdessä alueen tulvaryhmän kanssa.

Helsingin ja Espoon rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelma on erittäin monipuolisesti esittänyt suunnitteluun ja tulvasuojeluun liittyviä toimenpiteitä.

Raportti on antanut reunaehdot merivesitulvien hallintaan, organisointiin ja on edistänyt yhteistyön tekemistä kunnan ja valtion kesken. Työryhmä on ollut yksimielinen hallintasuunnitelman sisällöstä. Kaupunkiympäristön toimiala pitää hallintasuunnitelman sisältöä kannatettava ja puoltaa työn toimeenpanoa.

Maa- ja metsätalousministeriön päätettyä vuoden 2021 lopulla tulvariskien hallintasuunnitelmasta tulvatyöryhmä jatkaa toimintaansa seuraamalla toimenpiteiden toteutumista ja kaupunkien tulee varmistaa tulvasuojeluorganisaation toimivuus resurssien ja organisoitumisen osalta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eija Kivilaakso, johtava erityisasiantuntija: 310 37247
eija.kivilaakso(a)hel.fi

16.03.2021

Asia/9

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 21.1.2021
- 2 OSA 1, Tulvariskien hallintasuunnitelma
- 3 OSA 2, Tulvariskien hallintasuunnitelman liitteet
- 4 Tulvariskien hallintasuunnitelma, tiivistelmä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 30.3.2021 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eija Kivilaakso, johtava erityisasiantuntija: 310 37247
eija.kivilaakso(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 21.1.2021
- 2 OSA 1, Tulvariskien hallintasuunnitelma
- 3 OSA 2, Tulvariskien hallintasuunnitelman liitteet
- 4 Tulvariskien hallintasuunnitelma, tiivistelmä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano